

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententia adversariorum ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

bus non ita clare, expresse, & distincte proponuntur diversa genera, ac diversi modi reales efficiendi, & denominandi individuum, & singularem substantiam, quorum perfecta ac distincta cognitione rerum studio vacantes, sapientia apicem, & perfectionem consequantur.

Vnde cum potius claritati commodoque scientias adipscentium, quam rigori metaphysico consuluerit Aristoteles, non lydio lapide, sed pingui, ut dicitur, minerva debet hic prædicamentorum numerus examinari, quod oculis vsurpans Philosophus licet in medium protulerit, ut iam dixi, nunquam tamè data opera examinavit; amplectenda igitur est hæc divisio tanquam utilis, & accommodata; quia neque ens ita debet restringi, ut non capiat à vulgo ut ait P. Hurtado; neque ita divagari, ut non possit congruenti methodo circumscribi; vnde bene dividitur ens per varios conceptus intrinsecos, & extrinsecos. Denarius autem universalitatem quandam significat qui recte applicatur enti rebus universis inibibito. Architas Tarentinus insignis Pythagoricus in hanc imaginationem primus incidisse dicitur, quam Aristoteles, & ceteri Philosophi sequuti accuratius differentes de rebus ipsis, quam de prædicamentorum divisione. Fuere autem Pythagorici admodum numerorum observatores; Denarium autem rebus universalissimis ascribent.

41 Secunda congruentia sit, quia omne quod est, vel est ens per se, & nulli alteri inherens, & sic est substantia, vel est alteri inherens, & sic est accidens, & hoc vel inheret ratione materiae vel ratione formæ, vel ratione totius compositi in materia vel forma; si inheret ratione materiae hoc potest esse tripliciter, quia vel inheret materie solum ab intrinseco, vel solum ab extrinseco, vel partim ab intrinseco, & partim ab extrinseco; si solum ab intrinseco est quantitas, quia quantitas inest soli materiae, & solum ab intrinseco, independentem ab omni alio; si autem inest solum ab extrinseco sic est ubi, quod resultat intrinsece in locato, ratione loci extrinseci, & convenit illi ratione quantitatis quam habet, si denique inest partim ab intrinseco, & partim ab extrinseco ratione etiam materiae, omne enim quod patitur, patitur ratione materiae quam habet, & quia inest pallo ratione materiae quæ est intrinseca, & ab agente quod est extrinsecum, ideo inest partim ab intrinseco, & partim ab extrinseco, quare ratione materiae habemus tria prædicamenta, quantitatem, ubi, & passionem. Si secundo inheret ratione formæ, hoc potest adhuc fieri tripliciter, vel enim inest omnino ab intrinseco, & est qualitas, quia qualitas sequitur formam solum, quæ est omnino intrinseca, neque quatenus talis pendet ab extrinseco, si est omnino ab extrinseco est quando, cum sit quasi causatum à tempore, quod est extrinsecum, & illud afficit rem temporalem ratione formæ illius, quæ durat, si est partim ab intrinseco, & partim ab extrinseco est actio quæ convenit rei ratione formæ, cum vnumquodque agat quatenus est actu quod convenit rei ratione formæ, & inest partim ab intrinseco, quia principium illius est in ipso agente, & partim ab extrinseco, quia terminatur ad aliquod extrinsecum ad effectum nimirum, quare ratione formæ habemus alia tria prædicamenta, qualitatem, quando, & actionem.

42 Si tertio accidens inheret materiae ratione
R. P. Ideph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

totius compositi, eodem modo potest etiam esse tripliciter, id est vel omnino ab intrinseco, vel omnino ab extrinseco, vel partim ab intrinseco, & partim ab extrinseco; si primum, est relatio, quia hæc non requirit extrinsecum efficiens, quia nascitur talis relatio ab ipso fundamento; si secundum est habitus, quia est denominatum extrinsece. Si est partim ab intrinseco, & partim ab extrinseco est situs, seu positio quæ causatur ex ordinatione partium in toto, & in comparatione ad locum, partes enim sunt intrinsecæ ipsi toti, & locus est quoddam extrinsecum, atque ita causatur partim ab intrinseco, & partim ab extrinseco, quare ratione totius habemus tria alia prædicamenta, id est relationem, habitum, & situm, & sic sunt decem vnum substantiale, & novem accidentalia: sed hæc ratio, quia congruentia solum est, patitur similiter aliquas difficultates, sed quid mirum, quia omnis congruentia hanc conditionem induit, quia in hoc distinguitur à demonstratione, quod sufficit ut probabiliter numerus prædicamentorum persuadeatur, si quidem non tam evidenti ratione, quam probabilibus argumentis, ex auctoritate petitis innuitur.

Ut autem omnia prædicamenta memoria retineantur, sequentia carmina à Doctores solent tradi, in quibus singulis dictionibus singula prædicamenta suo designantur ordine.

Arbor sex natos fervore refrigerat vltos.

Ruri cras stabo, nec tunicatus ero.

Arbor indicat substantiam; sex indicat quantitatem, natos relationem; Fervore qualitatem; refrigerat actionem; vltos demonstrat passionem; ruri ubi; cras quando; stabo situm; tunicatus habere.

QVÆSTIO II.

*Verum suprema genera prædicamentorum
ita sint primo diversa, ut in nullo
genere superior conveniant.*

SECTIO I.

Sententia Adversariorum ponitur.

PRIMA sententia affirmat, ita P. Suarez in metaphysica, tom. 2. disp. 39. sect. 2. num. 23. ubi sic allerit, nihilominus dicendum est hæc omnia membra sub ente, & accidente distingui ut genera primo diversa, id est, sub nullo superiori genere contenta, neque omnia neque illorum aliqua.

Probatur primo auctoritate Aristotelis 1. Posteriorum, cap. 11. & ideo quasi per antonomasiam vocare solet prædicamenta genera; vnde ca. 9. prædicamentorum, ita concludit; de generibus ergo propositis, ea quæ sunt dicta sufficiant: & Porphyrius cap. de specie, ait in singulis prædicamentis esse species, quæ collocantur sub genere, & sub se non continent nisi individua, & genera, & Damascenus clarissime patrocinatur huic sententiæ in dialect. cap. 39.

Secundo ratione sic probatur, quia in sententia contraria, nulla potest reddi ratio sufficiens illius divisionis

S s s divisionis

divisionis in decem predicamenta, nisi omnia membra eius sint summa genera; quia predicamentum nihil aliud est, quam debita dispositio, & coordinatio essentialium predicatorum, ex quibus ea quæ in quid predicantur de individuo supra illud in recta linea collocantur ab inferioribus ad superiora ascendendo; hæc autem linea sicut ab infimo, id est, ab individuo incipit, ita non terminatur nisi ad aliquod genus summum, alias nulla sufficiens ratio reddi potest cur in vno genere potius quam in alio terminetur; nec etiam poterit reddi ratio cur cum sint novem genera accidentium, vnum predicamentum substantiæ solum sit ergo.

4 Tercio a priori debet esse ratio, quia modus contractionis vel determinationis entis, aut accidentis ad hæc suprema capita predicamentorum non est per veram compositionem per differentiam quæ possit esse extra rationem generis quam rationem tetigit Aristoteles, *3. metaph. 4.* & eam in superioribus declaravimus.

5 Quarto, quia ens est analogum ad decem predicamenta: sed quod est analogum non est genus: sed supra predicamenta omnia non datur nisi ens; ergo supra predicamenta omnia non datur aliquod genus.

6 Dices accidens esse univocum ad accidentia, sicut substantia ad substantias; ergo saltem circa aliqua predicamenta, & supra ipsa datur aliquod genus.

7 Contra, quia sicut ens est analogum ad substantiam, vel accidens, quia accidens est imperfectius substantia, ita accidens erit analogum, quia accidens modale est imperfectius accidenti reali.

SECTIO II.

Nostri sententia proponitur, & auctoritate probatur.

8 Conclusio: aliquod genus datur commune vel omnibus, vel saltem aliquibus predicamentis; hæc sententia est communis inter doctissimos neotericos, quos ipse Suarez citat, & probatur.

9 Primo auctoritate evidenti Philosophi *lib. 10. metaph. c. 5.* & secundum Divum Thomam *lec. 4.* ubi hæc verba profert: differentia vero, & diversitas aliud, diversum enim a quo est diversum non necesse aliquo esse diversum, omne namque aut est diversum aut idem quodcumque est ens, differens vero ab aliquo, aliquo differens; quare necesse ipsum idem aliquid esse, quo differunt, hoc autem ipsum idem genus, aut species, omne namque differens differt aut genere, aut specie; genere quidem, quorum non est communis materia, nec generatio ad invicem, ut quorumcumque aliqua figura categoriæ, dicitur autem genus secundum quod ambo idem dicuntur secundum substantiam indifferentia; omnia enim differre videntur, nec solum diversa esse, sed quædam differentia sunt genere, quædam in eodem predicamenti ordine sunt locata: sic Aristoteles, supra quæ verba sic ait Divus Thomas in *commentariis illius lectionis*, ostendit in quo differat differentia, & diversitas, dicens quod aliud est differentia, & aliud diversitas, duo enim quorum vnum est diversum ab altero non est ne-

cesse per aliquid esse diversa, possunt enim esse diversa seipsis, & hoc ex predictis patet, quia quodcumque ens alteri comparatum aut est diversum, aut est idem: sed quod est differens ab aliquo oportet quod per aliquid sit differens; unde necesse est ut id quo differentia differunt, sit aliquid, idem in illis, quæ non sic differunt. Hoc autem quod est idem in pluribus, vel est genus, vel est species; unde omne differens differt aut genere, aut specie; genere quidem differunt, quorum non est communis materia, & paulo post, ut sint genere differentia, quæcumque sunt in diversis predicamentis, ut linea, & albedo, quorum vnum non sit ex alio, dicitur autem genus, quod predicatur specie differentibus, sicut de homine, & equo. Sic Divus Thomas, ex quibus evidenter sequitur nostra sententia.

Nam in hoc distinguitur ut patet ex verbis Aristotelis, & Divi Thomæ diversum a differente, quod diversa non diversificantur aliquo eodem, & communi illis, quia se ipsis diversa sunt, hoc enim indicatur illis verbis, diversum enim a quo est diversum, non necesse aliquo esse diversum, possunt enim esse diversa se ipsis ut ens, & nihil; differentia autem semper sunt differentia in aliquo eodem, & communi illis; unde sive specie sive genere, hoc est, sive habendo idem genus, sive eandem speciem communem illis, & hoc indicatur illis verbis, differens vero ab aliquo, aliquo differens; quare necesse ipsum idem aliquid esse, quo differunt, hoc autem ipsum, idem genus, aut species. Quod amplius explicat Divus Thomas illis verbis, unde necesse est ut id quo differentia differunt, sit aliquid idem in illis; hoc autem quod est idem in pluribus vel est genus, vel species.

Tunc sic: sed ex Aristotele, & ex Divo Thoma, quæ sunt in diversis predicamentis differunt inter se, & non sunt diversa, quod indicatur illis clarissimis verbis, ut sint genere differentia, quæcumque sunt in diversis predicamentis, & ex illis, omnia enim differentia videntur eadem, & non solum diversa entia, sed hæc quidem genere differentia; hæc autem in coelestibus categoriæ, quare in eodem genere, ergo sunt differentia in aliquo illis communi eodemque, in quo conveniant, dum per differentias differant, ut homo, & equus differunt, quia conveniunt in genere animalis, dum differunt per rationale, & irrationale; unde cum res diversorum predicamentorum differunt, debent convenire vel in genere, vel in specie; ergo in genere illis communi, ac eodem ipsis: ergo datur aliquod commune genus multis predicamentis ex Divo Thoma, & ex Philosopho.

Pater autem Suarez responderet cum Alensi ad hunc locum, dicendo quamdam æquivocationem in illis verbis textus admittendam, nam cum Aristoteles ait in aliquo esse idem ea, quæ differunt, sumit differre proprie, cum autem addit, hoc vero idem, aut genus, aut species, est, ait subintelligendum esse hoc idem in quo conveniunt differentia, & differunt diversa genus, aut speciem esse; unde cum subdit Aristoteles omne differre, aut genere, aut specie, differens accipiendum pro diverso quatenus commune est ad differre proprie, & primo diversum: hæc expostio necessaria est considerata confectione Aristotelis ea quæ sub genere convenientiam habent,